

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ประเทศมีการพัฒนา เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนากำลังคน เพื่อความเจริญก้าวหน้าทาง เศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ครูซึ่งเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างคุณภาพและผลิตผลทางการศึกษาแล้ว ผู้ที่มีส่วนสนับสนุนที่สำคัญมากที่สุดคือ ศึกษานิเทศก์ เพราะงานของศึกษานิเทศก์มีจุดมุ่งหมาย เพื่อช่วยให้ครูได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการจัดการศึกษาทั้งให้สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการศึกษานักเรียน (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา 2527 : 1) การที่ครูจำเป็นต้องใช้การนิเทศการศึกษามีสันนุนการเรียนการสอน โดยมีศึกษานิเทศก์เป็นผู้สนับสนุน เพราะสภาพสังคม เปลี่ยนแปลงไปทุกขณะความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง แม้แนวคิดในเรื่องการเรียนการสอนก็เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา จำเป็นที่ครูจะต้องติดตามศึกษาให้ความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ แต่เนื่องจากภาระหน้าที่ในการสอนมีอยู่มาก ศึกษานิเทศก์จึงเป็นฝ่ายต้องรับผิดชอบช่วยเหลือในเรื่องนี้ (สุพิชญา ธีระกุล และคณะ 2519 : 10) เป็นที่กล่าวกันว่า ถ้าเราสามารถจะหาครูผู้มีความรู้ความสามารถ เข้ามาสู่ระบบการศึกษาได้แล้ว ยังจำเป็นอีกหรือไม่ที่จะต้องมีการนิเทศการศึกษา ได้มีผู้อภิปรายกันอย่างกว้างขวางว่ายังมีความจำเป็นอยู่เป็นอย่างมากยิ่ง (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ 2525 : 7)

ด้วยเหตุที่ศึกษานิเทศก์มีความสำคัญดังกล่าวแล้ว บุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นศึกษานิเทศก์ควรจะเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีบุคลิกภาพดี มีทักษะในการนิเทศตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อการเป็นศึกษานิเทศก์ด้วย ซึ่งถ้าจะเปรียบเทียบกับครูในแง่เจตคติ มีผู้กล่าวว่า คนที่มีความรู้ แต่หากขาดทัศนคติที่ดีต่อการสอนแล้ว ย่อมจะเป็นครูที่ดีไม่ได้ (ชมภูมิกาศ 2516 : 156)

เนื่องจากยังไม่มีผู้ทาวิจัยเกี่ยวกับ เจตคติต่อการเป็นศึกษานิเทศก์ แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเจตคติต่ออาชีพครู ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเจตคติต่อการเป็น

ศึกษานิเทศก์ของศึกษานิเทศก์บ้าง เหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ผู้วิจัยต้องการทราบว่า ศึกษานิเทศก์ของกรมสามัญศึกษามีเจตคติต่อการเป็นศึกษานิเทศก์เช่นไร ข้อค้นพบที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการวิจัยทางการศึกษา เพราะสามารถใช้เป็นแนวในการคัดเลือก และพัฒนาบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่อง เจตคติต่อการเป็นศึกษานิเทศก์ในหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการหน่วยอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนตัวบางประการกับ เจตคติต่อการเป็น ศึกษานิเทศก์

สมมติฐานที่ทำการวิจัย

เจตคติต่อการเป็นศึกษานิเทศก์กับลักษณะส่วนตัวแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ทำการศึกษา เป็นศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ทั่วประเทศ
2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ลักษณะส่วนตัว คือ

- เพศ
- สถานภาพสมรส
- อายุ
- วุฒิกการศึกษา
- ระยะเวลาที่รับราชการ
- ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์
- ระดับเงินเดือน
- สายงานที่ปฏิบัติ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ เจตคติต่อการเป็นศึกษานิเทศก์

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. เจตคติประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 ด้านคือ

1.1 ด้านความคิด ความเข้าใจ (Cognitive Component) คือความเชื่อ เช่น ดี หรือไม่ดี ถูกหรือผิด

1.2 ด้านอารมณ์ (Affective Component) คือความรู้สึก ชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ

1.3 ด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) คือการแสดงออกว่าจะ ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ ยอมรับหรือไม่ยอมรับ

ซึ่งศึกษานิเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้มีคุณลักษณะทั้ง 3 ประการดังกล่าว และสามารถ แสดงให้เห็นโดยการแสดงออกทางภาษา (Verbal Expression)

2. กลุ่มตัวอย่างตอบแบบวัด เจตคติต่อการเป็นศึกษานิเทศก์ ตามความรู้สึกแท้จริง ของตนเอง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อความเข้าใจตรงกัน จึงขออนุญาตคำบางคำที่ใช้ในงานวิจัยนี้ดังนี้

"เจตคติต่อการเป็นศึกษานิเทศก์" หมายถึง ลักษณะความพร้อมของจิตใจในการที่จะได้ตอบหรือแสดงพฤติกรรมของบุคคลต่อการเป็นศึกษานิเทศก์

"แบบวัดเจตคติต่อการเป็นศึกษานิเทศก์" หมายถึง แบบวัดเจตคติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในรูปลักษณะของ ซีแมนติก ดิฟเฟอเรนเชียล สเกล (Semantic Differential Scale) ซึ่งครอบคลุมลักษณะของการเป็นศึกษานิเทศก์ และบุคลิกส่วนตัวของการเป็นศึกษานิเทศก์

"ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา" หมายถึง บุคลากรที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ในกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

"วุฒิการศึกษา" หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุด คือ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ปริญญาโทหรือเทียบเท่า ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า

"ระยะเวลาที่รับราชการ" หมายถึง ระยะเวลาที่เข้ารับราชการจนถึงปัจจุบัน

"ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์" หมายถึง ระยะเวลาที่เริ่มทำหน้าที่เป็นศึกษานิเทศก์จนถึงปัจจุบัน

"ระดับเงินเดือน" หมายถึง ช่วงเงินเดือนที่ได้รับในปัจจุบัน

"สายงานที่ปฏิบัติ" หมายถึง ฝ่ายนิเทศการสอน, ฝ่ายนิเทศการบริหารโรงเรียน และฝ่ายวิจัยและบริการการศึกษา

3. ฝ่ายนิเทศการสอน ประกอบด้วย ฝ่ายนิเทศการสอนมัธยมศึกษา ภาควิชาภาษาไทย สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ พหุนามัย อังกฤษ ภาษาคำต่างประเทศทั้งศิลปศึกษาและดนตรีศึกษา ศิลปหัตถกรรม เกษตรกรรม คหกรรมศาสตร์ ธุรกิจศึกษา บรรณารักษศาสตร์ งานหลักสูตร งานการศึกษาพิเศษ และงานการศึกษาสงเคราะห์

4. ฝ่ายนิเทศการบริหาร ประกอบด้วย งานบริหารทั่วไป งานบริหารหลักสูตร
งานบริหารโรงเรียน งานส่งเสริมการบริการชุมชน งานส่งเสริมการใช้หลักสูตรแบบผสมผสาน

5. ฝ่ายวิจัยและบริการการศึกษา ประกอบด้วย งานวัดผลการศึกษา งานแนะแนว
งานห้องสมุด งานนวัตกรรมการเรียนการสอนและโสตทัศนศึกษา งานวิจัย งานวางแผนและประสานงาน และ
งานประเมินผล

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางในการคัดเลือกผู้ที่จะเข้ามาทำหน้าที่ศึกษานิเทศก์
2. ผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อศึกษานิเทศก์ในการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง
ไปในทางที่เหมาะสม
3. ผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจหรือผู้ที่ศึกษาวิจัยในด้านนี้ในโอกาส
ต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
ทั่วประเทศ จำนวน 226 ท่าน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาจากตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Table for
Determining Sample Size from a Gwynn Population) ของเครชซีและมอร์แกน
(Krejcie & Morgan 1970 : 606) จากจำนวนศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ทั้งหมด
532 คน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 226 ท่าน โดยสุ่มกระจายตามอัตราส่วนของจำนวน
ประชากรในแต่ละหน่วย และตามสายงานที่ปฏิบัติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดเจตคติต่อการเป็นศึกษานิเทศก์ในรูปลักษณะของ
ซีแมนติก ดิฟเฟอเรนเชียล สเกล (Semantic Differential Scale แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ เป็นแบบตรวจสอบ (Check-list)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับเจตคติต่อการเป็นศึกษานิเทศก์ จำนวน 10 ข้อ และเกี่ยวกับ

บุคลิกส่วนตัวของศึกษานิเทศก์จำนวน 34 ข้อ โดยมีรูปแบบ

ซีแมนติก ดิเฟอเรนเชียล สเกล (Semantic Differential Scale)

แบบวัดเจตคตินี้ สร้างขึ้นโดยการศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร งานวิจัย และจากการที่ได้ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยสร้างตามขั้นตอนตามหลักการสร้างของ ซีแมนติก ดิเฟอเรนเชียล เมื่อได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิขั้นสุดท้ายแล้ว จึงนำแบบวัดเจตคติฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ได้ถูกเลือกไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล การส่งแบบวัดเจตคติและการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ทราบทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์ (Computer) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนตัวกับเจตคติ โดยใช้โปรแกรม SPSS

ลำดับขั้นในการเสนอข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดลำดับขั้นของการเสนอข้อมูลออกเป็น 5 บทดังนี้

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึงความจำเป็นและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น ขอบเขตของการวิจัย คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นในการเสนอข้อมูลตามลำดับ

บทที่ 2 เอกสารอ้างอิงและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวถึงความหมายและลักษณะของเจตคติ เครื่องมือวัดเจตคติ ความหมายของการนิเทศการศึกษา ฐานะ บทบาทหน้าที่ และคุณสมบัติของศึกษานิเทศก์ หน่วยงานนิเทศก์ กรมสามัญศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล กล่าวถึง วิธีการดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูลโดยละเอียด

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล กล่าวถึงลำดับ
การเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำ
บรรยาย

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ กล่าวถึงผลสรุปของการ
วิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ตลอดจนข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย